

РЕШЕНИЕ

№ 10568

гр. София, 02.07.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав,
в публично заседание на 06.06.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Дилиана Николова

при участието на секретаря Евелина Пеева, като разгледа дело номер **1793** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалба на Й. Р. И. срещу Заповед № РСЛ24-РД09-17/12.01.2024г. на кмета на Район „С.“-СО, с която е отказано компенсиране на разходите по заявление вх.№ РСЛ23-ГР94-4103-/9/ от 05.01.2024г. за периода от 01.11.2023г. до 31.12.2023г.

Жалбоподателката моли за отмяната на оспорената заповед като незаконосъобразна. Посочва, че детето ѝ посещава частна детска градина, с която е сключен договор за учебната 2023/2024г. срещу заплащане на месечна такса от 840 лева. Намира, че отговаря на всички критерии, разписани в чл.119 от Закона за здравето и приетата въз основа на него Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места. Поради това оспореният отказ намира за немотивиран и постановен в нарушение на материалния закон. В съдебно заседание чрез адв.К. поддържа така изразеното становище. Претендира присъждане на разноски по представен списък.

Ответникът по оспорването чрез юрк.Д., моли за отхвърляне на жалбата като неоснователна. Намира, че заповедта не страда от пороци, представляващи отменителни основания по чл.146 АПК, за което са изложени подробни съображения в представения писмен отговор. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Прокурор от Софийска градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

Административен съд София-град, след като обсъди релевираните с жалбата основания, доводите на страните в съдебно заседание и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Страните не спорят и от доказателствата по делото се установява, че жалбоподателката е подала до ответника заявление вх.№ РСЛ23-ГР94-4103-/9/ от 05.01.2024г., с което поискала да ѝ бъдат изплатени компенсации за извършените разходи за отглеждане, възпитание и обучение на дъщеря ѝ И. С. И. за периода от 01.11.2023г. до 31.12.2023г. В заявлението е декларирано, че родителите не получават на друго основание плащания от държавния бюджет, както и че за периода не се ползва отпуск по чл.164, ал.1 от Кодекса на труда за отглеждане на дете до навършване на 2-годишна възраст. Към заявлението е приложен договор за обучение между родителя и частната детска градина с яслени групи и платежни документи. От тях се установява, че жалбоподателката е заплатила сумата в размер на 840 лева с ДДС, представляваща месечна такса, по сметка на „КИДС ХАУС“ ООД за м.ноември 2023г. и м.декември 2023г. Договорът не е представен, като вместо това е представен Протокол от 01.12.2023г. между „КИДС ХАУС“ ООД и жалбоподателката, съдържащ информация за извършените дейности и предоставените услуги във връзка с отглеждане и обучение на детето в родителски кооператив „Детска къща“ към „КИДС ХАУС“ ООД през м.декември 2023г. във връзка със сключен Договор за обучение и възпитание на дете от 31.08.2023г.

Последвало е издаването на оспорената заповед, в която е посочено, че при проверка в ИСОДЗ е установено, че детето е кандидатствало, но не е прието в общинска детска ясла или яслена група на общинска детска градина, в чийто прилежащ район се намира настоящият му адрес, поради липса на свободни места. Това обстоятелство не се оспорва от жалбоподателката и именно на основание него тя е подала заявлението за компенсиране на извършени разходи. Прието е обаче, че в случая те не подлежат на компенсиране, тъй като посещеният от детето център не е ясла или детска градина с яслена група, съответно не са налице кумулативно предпоставките по чл.4, ал.1, т.1 и т.2 от Постановление № 206/23.10.2023г. във вр. с Постановление № 7/19.01.2023г. на Министерския съвет.

Заповедта е съобщена на 25.01.2024г., а жалбата срещу нея е заведена при ответника на 08.02.2024г.

При така установеното от фактическа страна съдът обосновава следните правни изводи:

Жалбата е допустима – насочена е срещу подлежащ на оспорване пред съд индивидуален административен акт по см. на чл.21, ал.1 АПК, подадена е от лице, което е адресат на акта и чиято правна сфера той засяга неблагоприятно, в преклузивния 14-дневен срок за обжалване, регламентиран в чл.149, ал.1 АПК.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Като извърши дължимата на основание чл.168, ал.1 АПК проверка за законосъобразност на оспорения акт освен на основанията, сочени от оспорващата, на всички основания по чл.146 АПК, съдът приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл.119, ал.5 от Закона за здравето, държавата предоставя средства на родителите за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждане,

възпитание и обучение на деца от тримесечна възраст до 1 септември в годината, в която навършват тригодишна възраст, които: 1. не са приети поради липса на места в общински детски ясли и яслени групи в общински и държавни детски градини, за които детето е кандидатствало, и 2. не е предложено от общината по местоживееене на детето друго равностойно място в общинска детска ясла или яслена група в общинска детска градина. Според ал.8 на с.р. условията и редът за предоставяне и изплащане на средствата по ал.5 се определят с наредба на Министерския съвет.

Въз основа на последната разпоредба, с Постановление № 206/23.10.2023г. на Министерския съвет е приета Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места, обн. ДВ, бр.90/27.10.2023г., в сила от деня на обнародването /§ 4 от Преходните и заключителните ѝ разпоредби/.

Съгласно чл.3, ал.1 от наредбата родителите имат право да получат средства за компенсиране на разходите си, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение на децата си, ако едновременно са изпълнени следните условия: 1. детето е кандидатствало за прием в общинска детска ясла или яслена група на общинска или държавна детска градина, в чийто прилежащ район се намира настоящият адрес на детето, по ред, определен от съответната община, и същото не е прието поради липса на свободни места; 2. детето не е записано в общинска детска ясла или в яслена група на общинска или държавна детска градина; 3. общината по настоящия адрес на детето не е предложила на родителите друго място в общинска детска ясла или яслена група в общинска детска градина поради липса на свободни места във всички общински детски ясли и общински детски градини в прилежащия район; 4. родителите не получават подпомагане от държавния бюджет с изключение на месечни помощи за отглеждане на дете по чл.7, ал.1 от Закона за семейни помощи за деца или подпомагане за сметка на оперативни програми за същите дейности на друго основание за периода, за който се изплащат средства за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение, по реда на тази наредба; 5. за отглеждане на детето не се ползва отпуск по чл.164, ал.1 от Кодекса на труда за отглеждане на дете до навършване на 2-годишната му възраст.

Съгласно чл.4, ал.1 от наредбата на компенсиране със средства от държавния бюджет подлежат направените от родителите по чл.3 разходи, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение на децата им, ако са допустими. Допустими разходи, които подлежат на компенсиране, според ал.2 на чл.4, са: 1. разходи за заплащане на такси по договори за отглеждане, възпитание и обучение, сключени с частна детска ясла или с частна детска градина с яслена група; 2. разходи за заплащане на възнаграждения по договори за отглеждане, възпитание и обучение, сключени с физически лица.

Родителите, които желаят да получат компенсиране при условията и по реда на тази наредба за извършените от тях разходи, пряко свързани с отглеждане, възпитание и обучение на децата си, подават заявление по образец съгласно приложение № 1 в общината по настоящия адрес на детето /чл.7, ал.1 от наредбата/. Общината извършва проверка за наличието на условията на чл.3 към датата на подаване на заявлението и в 14-дневен срок уведомява родителите, които имат право да получат компенсиране на разходите /ал.3 на с.р./. Когато не са налице условията по чл.3, кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице издава мотивиран отказ за компенсиране

на разходите, който може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс – чл.7, ал.4.

За изплащане на компенсации родителите по чл.7, ал.3 подават искане в общината по настоящия адрес на детето – чл.8, ал.1 от наредбата. С искането родителят декларира, че към момента на подаването му са изпълнени изискванията на чл.3, ал.1, т.4 и 5, както и предпочитания от него начин за изплащане на компенсациите - по касов или безкасов път, със съответната информация за банковата сметка. Към искането по ал.1 се прилагат документите по чл.5 или 6, удостоверяващи извършените от родителите разходи за периода, за който се иска компенсиране. Договорът за отглеждане, възпитание и обучение, както и копие от документите, удостоверяващи спазването на изискванията по чл.4, ал.3 за физическото лице, страна по договора, се прилагат само към първото искане за изплащане, а за следващите периоди - само ако са настъпили промени.

Според разписаното в чл.9 от наредбата, общината проверява дали са налице изискванията на чл.3, ал.1, т.1, 2 и 3, извършва проверка на подадените документи за изпълнение на изискванията на чл.3, ал.1, т.4 и 5 и на чл.5 и 6 и на допустимостта на разходите. Съгласно ал.2 на посочената разпоредба кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице със заповед определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или мотивирано отказва изплащането на компенсация за недопустимите разходи.

От така посоченото следва извода, че производството по компенсиране на направените от родителите разходи за отглеждането, възпитанието и обучението на децата им, неприети в общинска ясла или яслена група на общинска детска градина, е уредено като двуфазно – в първата фаза въз основа на подадено заявление за компенсиране се извършва проверка дали родителите на неприетото дете отговарят на определени условия, които следва да са налице кумулативно, а във втората фаза въз основа на подаденото искане за изплащане на компенсации се извършва проверка дали разходите са допустими за компенсиране или не. Всяка фаза приключва с нарочен акт на кмета на общината или упълномощено от него длъжностно лице, подлежащ на обжалване по съдебен ред. В случая оспорената заповед е издадена от кмета на Район „С.“-СО въз основа на правомощията, предоставени му със Заповед № СОА22-РД09-1425/18.08.2022г. на кмета на СО, служебно известна на съда.

Видно от мотивите на обжалвания акт ответникът е „смесил“ съдържанието на посочените по-горе правни норми като е достигнал до извод, че искането „не отговаря на изискванията за кумулативно наличие на предпоставките по чл.4, ал.2, т.1 и т.2 от Постановление № 206/23.10.2023г.“.

На първо място постановлението съдържа една единствена разпоредба със следното съдържание: „Приема Наредба за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждане, възпитание и обучение на децата, които не са приети в общински детски ясли или яслени групи в общински или държавни детски градини поради липса на свободни места.“.

На следващо място, с оглед съдържанието на акта, вероятно административният орган е имал предвид чл.4, ал.2, т.1 и т.2, но не от посоченото ПМС, а от наредбата. Ал.2 на чл.4 обаче има следното съдържание: „Допустими разходи, които подлежат на компенсиране, са: 1. разходи за заплащане на такси по договори за отглеждане, възпитание и обучение, сключени с частна детска ясла или с частна детска градина с

яслена група; 2. разходи за заплащане на възнаграждения по договори за отглеждане, възпитание и обучение, сключени с физически лица.“. Съгласно ал.5 на чл.4 „За едно дете за един и същ период може да бъдат изплащани средства за компенсиране на извършените разходи за отглеждане, възпитание и обучение само по ал.2, т.1 или само по ал.2, т.2.“. Самият смисъл на нормативния текст по ал.2 изключва кумулативното наличие на разходи по двете точки – те са направени или за единия вид отглеждане /в заведение/, или за другия вид – възлагане дейността на физическо лице по договор.

Така посочената неяснота в мотивите, доколкото представлява неоторима пречка пред това да се установи фактическото основание за постановяване на оспорения отказ, следва да бъде приравнена на липса на мотиви, което процесуално нарушение е съществено, тъй като от една страна препятства надлежното и свободно упражняване на правото на защита на адресата на акта, а от друга страна препятства проверката от съда на приложението на материалния закон от административния орган. Фактическите основания са юридическите факти, от които органът черпи упражненото от него публично субективно право и са необходим ограничителен белег на това право. Липсата им не може да бъде запълвана пред съда чрез доказателства, тъй като изобщо няма предмет на доказване. Не може да бъде заменена и от посочването на правни основания, а в конкретния случай такива и липсват – за съда остава неясно дали оспореният отказ е постановен на основание чл.7, ал.4 или на основание чл.9, ал.2 от наредбата. Фактическите основания за издаване на оспорената заповед не могат и да се предполагат от съда. Доколкото пък ответникът твърди, че посещеният от детето център не е ясла или детска градина с яслена група, то това му твърдение е недоказано, съответно административният акт е издаден в нарушение на чл.35 АПК – без преди това да са изяснени всички факти и обстоятелства от значение за правилното решаване на случая.

По изложените съображения съдът намери оспорената заповед за незаконосъобразна – издадена при допуснато съществено процесуално нарушение по см. на чл.146, т.2 вр. чл.59, ал.2, т.4 АПК – липса на мотиви и при допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила по см. на чл.146, т.3 вр. чл.35 АПК, съответно тя следва да бъде отменена като преписката бъде изпратена на ответника за ново произнасяне при съобразяване на дадените в мотивите на настоящото решение указания по тълкуването и прилагането на закона.

При този изход на делото на жалбоподателката се следват разноски. Такива са доказани в размер на 10 лева за внесена държавна такса по оспорването. Столична община следва да бъде осъдена да заплати на адв.Ж. И. К., член на САК, личен № [ЕГН], сумата в размер на 1000 лева, представляваща адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 вр. ал.1, т.3 ЗАД вр. чл.8, ал.3 от Наредба № 1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения за оказаната безплатна правна помощ по договор за правна защита и съдействие от 03.06.2024г.

Водим от горното и на основание чл.172, ал.2, чл.173, ал.2, чл.174 и чл.143, ал.1 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 40-ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на Й. Р. И. Заповед № РСЛ24-РД09-17/12.01.2024г. на кмета на Район „С.“-СО.

ИЗПРАЩА подаденото от жалбоподателката заявление вх.№ РСЛ23-ГР94-4103-/9/ от

05.01.2024г. на ответника за ново произнасяне в 14-дневен срок от влизане в сила на настоящото решение.

ОСЪЖДА Столична община да заплати на Й. Р. И. сумата в размер на 10 /десет/ лева, представляваща разноски по производството.

ОСЪЖДА Столична община да заплати на адв.Ж. И. К., член на САК, личен № [ЕГН], сумата в размер на 1000 /хиляда/ лева, представляваща адвокатско възнаграждение по чл.38, ал.2 вр. ал.1, т.3 ЗАдв.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл.137 АПК.

Съдия: